

Sygn. akt V Ua 29/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 września 2017 r.

Sąd Okręgowy w Białymstoku

V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Elżbieta Rosłoń (spr.)

Sędziowie: SO Wiesława Kruczkowska

SO Jarosław Włodzimierz Pawlik

Protokolant: Anna Filipowicz

po rozpoznaniu w dniu 28 września 2017 roku w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z wniosku A. H.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o zasiłek chorobowy z ubezpieczenia wypadkowego

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

od wyroku Sądu Rejonowego w Białymstoku

z dnia 14 kwietnia 2017 roku sygn. akt VI U 134/17

I. zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie;

II. zasądza od A. H. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

Sygn. akt V Ua 29/17

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z dnia 2 lutego 2017 r. odmówił A. H. ustalenia podstawy wymiaru zasiłku chorobowego z ubezpieczenia wypadkowego za okres

od 15 października 2016 r. do 9 lutego 2016 r. w wysokości 8.540,55 zł.

Za powyższy okres organ rentowy ustalił podstawę wymiaru zasiłku chorobowego z ubezpieczenia wypadkowego w wysokości 1.791,88 zł. Podstawę wymiaru zasiłku wyliczono z podstawy wymiaru składki

na ubezpieczenie wypadkowe z okresu od lipca 2014 r. do czerwca 2015 r.

W tym okresie ubezpieczona opłacała składki w różnej wysokości (tj. 504 zł, 525 zł i 8.540,55 zł miesięcznie).

W odwołaniu od powyższej decyzji A. H. podniosła,

że do 5 października 2016 r. pobierała zasiłek macierzyński z ubezpieczenia chorobowego z podstawą wymiaru zasiłku 8.540,55 zł. Ponieważ prawo do zasiłku chorobowego z ubezpieczenia wypadkowego powstało przed upływem 3 miesięcy od okresu pobierania zasiłku macierzyńskiego, powinna nadal otrzymywać zasiłek wyliczony od tej samej podstawy. Wniosła również o orzeczenie przez sąd o podstawie wymiaru zasiłku za dalsze nieprzerwane okresy nieobjęte decyzją ZUS oraz rozszerzyła odwołanie o odsetki za opóźnienie w wypłacie zasiłku. Wniosła również o zwrot kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Rejonowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 14 kwietnia 2017 r. zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że podstawę wymiaru zasiłku chorobowego z ubezpieczenia wypadkowego dla A. H. w okresie od 15 października 2016 r. do 9 lutego 2017 r. stanowi kwota 8540,55 zł (pkt I). W pkt II wyroku, roszczenia A. H. w przedmiocie podstawy wymiaru zasiłku chorobowego z ubezpieczenia wypadkowego za okres po dniu 9 lutego 2017 r. i w przedmiocie odsetek Sąd - na mocy art. 477¹⁰ § 2 k.p.c. - przekazał Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B. (pkt III). Natomiast w pkt III zniósł wzajemnie pomiędzy stronami koszty procesu.

W uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia Sąd w pierwszej kolejności wskazał, że roszczenie odwołującej o ustalenie podstawy wymiaru zasiłku za okres po dniu 9 lutego 2017 r. oraz o odsetki, nie zostało jeszcze rozpoznane przez ZUS. W tej kwestii nie wydano decyzji, tak więc Sąd roszczenia te przekazał organowi rentowemu do merytorycznego rozpoznania na mocy art. 477¹⁰ § 2 k.p.c.

Sąd I instancji wskazał, że A. H. w okresie od 30 lipca 2015 r. do 7 października 2015 r. korzystała z zasiłku chorobowego, a w okresie od 8 października 2015 r. do 5 października 2016 r. pobierała zasiłek macierzyński. Dla obu świadczeń (przyjęta przez organ rentowy) podstawa wymiaru zasiłku wynosiła 8.540,55 zł. Od dnia 15 października 2016 r. odwołująca stała się niezdolna do pracy w związku z wypadkiem przy pracy i niezdolność do pracy była kontynuowana przez cały okres sporny.

W dalszej kolejności Sąd Rejonowy powołał art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 30 października 2002 roku o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, zgodnie z którym, z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej przysługuje między innymi świadczenie w postaci zasiłku chorobowego - dla ubezpieczonego, którego niezdolność do pracy spowodowana została wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową. Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy wypadkowej zasiłek chorobowy z ubezpieczenia wypadkowego przysługuje w wysokości 100% podstawy wymiaru. Na mocy art. 9 ust. 2 tej ustawy podstawę wymiaru zasiłku stanowi kwota będąca podstawą wymiaru składek na ubezpieczenie wypadkowe. Zgodnie z art. 9 ust. 3 pkt 2 ustawy wypadkowej przy ustalaniu podstawy wymiaru zasiłku chorobowego przysługującego osobom, o których mowa

w art. 11 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych stosuje się zasady określone w rozdziale 9 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Przepisy tego rozdziału w art. 48 ust. 2 odsyłają zaś do odpowiedniego stosowania art. 43 ustawy zasiłkowej. Ten z kolei przepis wskazuje,

że podstawy wymiaru zasiłku nie ustala się na nowo, jeżeli między okresami pobierania zasiłków zarówno tego samego rodzaju, jak i innego rodzaju nie było przerwy albo przerwa była krótsza niż 3 miesiące kalendarzowe.

Sąd Rejonowy podkreślił także, że wyjaśniając sposób stosowania art. 43 ustawy zasiłkowej Sąd Najwyższy wskazał (uzasadnienia wyroków z dnia 20.01.2016 r., II UK 206/15; uzasadnienie wyroku z dnia 7.12.2016 r., II UK 478/15), że zasady ustalania podstawy wymiaru zasiłku określone w art. 48 i następnych ustawy zasiłkowej nie znajdują zastosowania w sytuacji, gdy pomiędzy okresami pobierania zasiłków nie było przerwy co najmniej

3 miesięcznej. W takiej sytuacji bowiem nie dokonuje się na nowo wyliczenia podstawy wymiaru zasiłku, a przyjmuje podstawę wymiaru przyjętą ostatnio.

Z uwagi na powyższe Sąd stwierdził, że w przypadku odwołującej podstawa wymiaru zasiłku do 5 października 2016 r. wynosiła 8.540,55 zł, zaś nowy okres pobierania zasiłku rozpoczął się 15 października 2016 r., a więc w okresie krótszym niż wymieniony w art. 43 ustawy zasiłkowej. W takiej sytuacji nie należało, jak to robił organ rentowy, wyliczać nowej podstawy wymiaru zasiłku, a jedynie przyjąć podstawę poprzednio obowiązującą.

W tym stanie rzeczy Sąd, na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję.

O kosztach procesu Sąd orzekł w oparciu o art. 100 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniósł organ rentowy. Orzeczenie Sądu Rejonowego zaskarżył w całości oraz zarzucił mu naruszenie prawa materialnego, tj. art. 48 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa - poprzez przyjęcie, że podstawa wymiaru zasiłku chorobowego z ubezpieczenia wypadkowego A. H. przysługuje w wysokości 8.540,55 zł, podczas gdy zebrany w sprawie materiał dowodowy wskazuje, że podstawa wymiaru winna być liczona

z 12 miesięcy nieprzerwanego ubezpieczenia wypadkowego. ZUS podniósł także zarzut naruszenia przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c. – poprzez dokonanie ustaleń faktycznych, sprzecznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, polegających na przyjęciu, że podstawa wymiaru zasiłku chorobowego z ubezpieczenia wypadkowego za okres od dnia 15 października 2016 r. do 9 lutego 2017 r. wynosi 8.540,55 zł, podczas gdy podstawa wymiaru wyliczona zgodnie z obowiązującymi przepisami wynosi 1.791,88 zł.

Wskazując na powyższe organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

Ubezpieczona, w odpowiedzi na apelację wniosła o jej oddalenie i zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja okazała się uzasadniona w stopniu skutkującym zmianą zaskarżonego wyroku i oddaleniem odwołania.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że stan faktyczny w sprawie był bezsporny. W okresie od 30 lipca 2015 r. do 7 października 2015 r. A. H. korzystała z zasiłku chorobowego, zaś w okresie od 8 października 2015 r. do 5 października 2016 r. pobierała zasiłek macierzyński. Dla obu świadczeń organ rentowy przyjął podstawę wymiaru zasiłku w wysokości 8.540,55 zł. W dniu 15 października 2016 r. odwołująca stała się niezdolna do pracy w związku z wypadkiem przy pracy i niezdolność ta trwała do dnia 9 lutego 2017 r.

Spór w niniejszej sprawie związany był z ustaleniem - dla ubezpieczonej - podstawy wymiaru zasiłku chorobowego z ubezpieczenia wypadkowego

za okres od 15 października 2016 r. do 9 lutego 2017 r. Organ rentowy wyliczył podstawę wymiaru zasiłku chorobowego z ubezpieczenia wypadkowego

z podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie wypadkowe z okresu od lipca 2014 r. do czerwca 2015 r. - w wysokości 1.791,88 zł. Natomiast A. H. wskazywała, że w jej wypadku prawo do zasiłku chorobowego z ubezpieczenia wypadkowego powstało przed upływem 3 miesięcy od okresu pobierania zasiłku macierzyńskiego, a zatem powinna otrzymywać zasiłek wyliczony od tej samej podstawy, tj. 8.540,55 zł.

Sąd Rejonowy w Białymstoku uznał, że w przedmiotowej sprawie zastosowanie ma art. 43 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyńska

(tzw. ustawa zasiłkowa) i w oparciu o ten przepis ustalił, że podstawę wymiaru zasiłku chorobowego z ubezpieczenia wypadkowego dla A. H. w spornym okresie stanowiła kwota 8.540,55 zł.

W ocenie Sądu Okręgowego, rozstrzygnięcie Sądu I instancji nie było prawidłowe, albowiem Sąd ten oparł się na niewłaściwym przepisie prawa materialnego. Sąd Odwoławczy nie miał wątpliwości, że art. 43 ustawy zasiłkowej nie dotyczy sytuacji, w której znalazła się ubezpieczona. Powołany przepis stanowi, że podstawy wymiaru zasiłku nie ustala się na nowo, jeżeli między okresami pobierania zasiłków zarówno tego samego rodzaju, jak i innego rodzaju nie było przerwy albo przerwa była krótsza niż 3 miesiące kalendarzowe. Pozornie wydaje się, że przepis ten idealnie wpisuje się w stan faktyczny niniejszej sprawy, należy jednak pamiętać, że jest to przepis ustawy zasiłkowej. Tymczasem przedmiotem sporu w niniejszej sprawie była podstawa wymiaru zasiłku chorobowego z ubezpieczenia wypadkowego, a co za tym idzie zastosowanie w niniejszej sprawie powinny mieć w pierwszej kolejności przepisy ustawy wypadkowej, tj. ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

Stwierdzić należy, że przepis art. 6 ust. 1 w/w ustawy wypadkowej zawiera jedynie katalog świadczeń przysługujących z tytułu wypadku przy pracy i choroby zawodowej oraz określa krąg podmiotów uprawnionych do tych świadczeń, natomiast art. 7 tej ustawy, w odniesieniu do świadczeń określonych w jej art. 6 ust. 1 pkt 1-3 (tj. zasiłku chorobowego, świadczenia rehabilitacyjnego oraz zasiłku wyrównawczego) zawiera odesłanie, zgodnie z którym przy ustalaniu prawa do tych świadczeń, podstawy wymiaru i ich wysokości, a także przy ich wypłacie, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia chorobowego, z uwzględnieniem przepisów niniejszej ustawy. Odesłanie to oznacza, że przy ustalaniu prawa do każdego z przysługujących z ubezpieczenia wypadkowego świadczeń wymienionych w art. 7 tej ustawy, należy stosować przepisy ustawy zasiłkowej w zakresie regulującym ustalenie prawa do odpowiadających im świadczeń z ubezpieczenia chorobowego, z modyfikacjami wynikającymi z przepisów ustawy wypadkowej (por. wyrok SN z 18 lutego 2015 r., I UK 243/14, LEX nr 1663398).

W judykaturze i doktrynie wskazuje się, że „o odpowiednim stosowaniu” przepisu (przepisów) mówimy wówczas, gdy sama norma prawna nakazuje zastosować przepis prawny lub przepisy prawne należące do innej instytucji prawnej. Użycie w tym kontekście formuły, która mówi o odpowiednim stosowaniu przepisu, nakazuje interpretatorowi uwzględnienie ewentualnych różnic między instytucjami, do których należy przepis odsyłający i przepis odesłania. Odpowiednie stosowanie przepisów oznacza zatem możliwość ich modyfikowania ze względu na szczególne właściwości danego stosunku prawnego (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2014 r., I PZP 2/14). Nakaz odpowiedniego stosowania przepisów służy podkreśleniu, z jednej strony - odrębności instytucji zawierającej odesłanie i instytucji, do której ona odsyła, a z drugiej - ich podobieństw jurydycznych. Dyrektywa odpowiedniego stosowania przepisów oznacza zatem, że niektóre przepisy z odesłania stosowane są bez żadnych zmian, niektóre - z modyfikacjami uwzględniającymi założenia ustawy zlecającej ich stosowanie odpowiednio, a niektóre w ogóle nie mogą być stosowane ze względu na treść swoich postanowień powodującą ich bezprzedmiotowość lub sprzeczność z przepisami ustanowionymi dla instytucji, do której mają być stosowane (por. wyrok SN z 18 lutego 2015 r., I UK 243/14, LEX nr 1663398).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że w pierwszej kolejności zastosowanie będą miały przepisy ustawy głównej, czyli ustawy wypadkowej, która w art. 9 ust. 2 stanowi, że podstawę wymiaru zasiłku chorobowego (z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej) stanowi kwota będąca podstawą wymiaru składek na ubezpieczenie wypadkowe. Natomiast 9 ust. 3 pkt 2 ustawy mówi, że przy ustalaniu podstawy wymiaru zasiłku chorobowego przysługującego m.in. osobom prowadzącym działalność gospodarczą - stosuje się zasady określone w rozdziale 9 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia chorobowego.

Powyższe oznacza zatem, że art. 43 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (zawarty

w rozdziale 8) dotyczy zasiłków zarówno tego samego rodzaju, jak i innego rodzaju, jednakże wyłącznie przewidzianych w ustawie zasiłkowej. Natomiast, jeżeli mamy do czynienia (tak jak w niniejszej sprawie) z zasiłkiem chorobowym z ubezpieczenia wypadkowego to zastosowanie wprost znajduje cytowany wyżej przepis art. 9 ust. 2 ustawy wypadkowej.

Nie ulega wątpliwości, że dotychczasowe świadczenia, które A. H. pobierała miały swoje źródło w dobrowolnym ubezpieczeniu chorobowym. W tamtym przypadku podstawa wymiaru była inna niż ta, o której stanowi art. 9 ust. 2 ustawy wypadkowej, albowiem nie był to zasiłek z ubezpieczenia wypadkowego, któremu wnioskodawczyni podlegała obowiązkowo z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej.

Ponieważ okres, kiedy można było ustalić podstawę wymiaru zamyka się w dacie 30 lipca 2015 r. (data powstania niezdolności do pracy), to zdaniem Sądu, organ rentowy prawidłowo ustalił podstawę wymiaru zasiłku chorobowego z ubezpieczenia wypadkowego - z podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie wypadkowe z okresu od lipca 2014 r. do czerwca 2015 r. - w wysokości 1.791,88 zł.

Z uwagi na powyższe Sąd Okręgowy - na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. – zmienił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego i oddalił odwołanie (pkt I wyroku).

O kosztach zastępstwa procesowego za II instancję orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. Wysokość tych kosztów Sąd ustalił w oparciu o § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800).